

3. Соціально-демографічні характеристики домогосподарств в Україні у 2016 році : [стат. бюл.]. – К. : Держ. ком. стат. України, 2017. – 87 с.
4. The Global Innovation Index 2016 Winning with Global Innovation [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2016-report>
5. Україна у цифрах 2015 рік : [стат. бюл.]. – К. : Держ. ком. стат. України, 2016. – 239 с.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Я.М. Тверська, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: Т.А. Дяченко, к.е.н.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Актуальність даної теми полягає в необхідності створення ефективної інвестиційної політики в Україні для стабілізації соціально-економічного розвитку та модернізації економіки в цілому. Ключова роль в досягненні даної мети належить регулюванню діяльності транснаціональних корпорацій (далі – ТНК), що становляться головними суб'єктами міжнародних економічних відносин [1] та є крупними іноземними організаціями, здійснюючими прямі іноземні інвестиції (далі – ПІІ) у власні філії в інших країнах. Нині складається тенденція до збільшення ПІІ в світі та зростання виробництва іноземних філій ТНК [3].

Приплив ПІІ ТНК дає країні-отримувачу великі можливості для розвитку національної економіки, а саме надходження додаткового капіталу, зростання виробництва, освоєння нових технологій, систем організації управління, розширення ринків збуту та доступ до сировини. Рациональне використання наданих можливостей сприяє збільшенню об'єму валового внутрішнього продукту та скороченню рівня безробіття, та навпаки [5]. Так, згідно з даними Міністерства фінансів України, ПІІ в Україну у 2009 р. зменшилися на 53 % порівняно з 2008 р. [4], це відповідно негативно вплинуло на ВВП, який у 2009 р. скоротився на 34,9 % порівняно з попереднім роком [2], та на рівень безробіття, що збільшився з 6,9 % у 2008 р. до 9,6 % у 2009 р. [6]. Так само негативна динаміка цих показників була наявна у 2014 р., хоча починаючи з 2015 р. вона стає вже позитивною. Причинами несприятливих змін були відповідно Світова економічна криза 2008-2009 рр. та економіко-політична нестабільність України, починаючи з 2013 р. Тобто відтік ПІІ є першопричиною для уповільнення темпів розвитку та погіршення рівня життя населення в цілому.

Однак не можна оцінювати наслідки функціонування ТНК тільки як позитивні. Існують і негативні прояви впливу ТНК на економіку України. Насамперед, національні підприємства з низькою конкурентоспроможністю продукції знищуються ТНК на світовому ринку, уряд стає залежним від рішень, стратегій корпорацій, а також має місце захват найбільш перспективних галузей економіки. До переліченого слід додати розташування шкідливих виробництв, що неодмінно впливає на екологію України. Деяких негативних проявів можна уникнути шляхом розмежування сфер діяльності ТНК на законодавчому рівні. Виділити найбільш пріоритетні для інвестування та використовувати надані можливості для створення національних інноваційних технологій, щоб уникнути монопольного функціонування ТНК у певних галузях економіки.

Проаналізувавши все вищевикладене, можна сміливо стверджувати, що Україні необхідно створити стабільний сприятливий інвестиційний клімат для того, щоб модернізувати сучасну економіку за допомогою можливостей, які здатні надавати ТНК. Наша країна має вигідне географічне становище та багаточисленні природні ресурси, що за умови раціонального використання можуть підвищити загальний рівень життя населення та допомогти Україні зайняти вигідне економічне становище на міжнародній арені.

Перелік посилань:

1. Архиереев С. И. Конкурентная среда предприятий: международный аспект / С. И. Архиереев, Т. А. Дяченко // *Наукові записки Харківського економіко-правового університету*. – Харків : ХЕПУ. – 2005. – № 2 (3). – С. 117-122.
2. Динамика ВВП Украины с 2002 по 2015 годы [Электронный ресурс] / Финансовый портал Минфин. – Режим доступа : <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>
3. Дяченко Т. А. Проблема иноземного інвестування в Україні / Т. А. Дяченко // *Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2016»* : тр. 12-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 6-8 грудня 2016 р. – Харків : НТУ «ХПІ». – 2016. – С. 135-136.
4. Прямые иностранные инвестиции в Украине с 2002 по 2016 годы [Электронный ресурс] / Финансовый портал Минфин. – Режим доступа : <http://index.minfin.com.ua/index/fdi/>

5. Талалаева А. А. Проблема эффективного инвестирования в Украине в контексте мирового опыта / А. А. Талалаева, Т. А. Дяченко // Вестник Национального технического университета «ХПИ». Технический прогресс и эффективность производства. – 2011. – № 8. – С. 94-100.

6. Уровень безработицы в Украине с 2000 по 2016 гг. [Электронный ресурс] / Финансовый портал Минфин. – Режим доступа : <http://index.minfin.com.ua/people/unemploy.php>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

І.Б. Федюшин, к.е.н.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Інноваційний проект спрямований на розробку теоретичних і практичних питань, пов'язаних із створенням, розповсюдженням та застосуванням нових технологій і нової продукції. Технологія виступає як об'єктивна, матеріально організована форма існування інновації. Реалізація інноваційного проекту пов'язана з підприємницьким ризиком, потребою в мінімальному тимчасовому лагу між прийняттям рішення щодо інноваційного проекту і його реалізацією. Проект повинен бути націлений на досягнення протягом встановленого часу і при використанні обмежених ресурсів конкретно поставленої мети, яка настільки нова, що вимагає спеціальних підходів до її реалізації. В інноваційній сфері функціонують малі та середні підприємства, що займаються наукомістким бізнесом. Малі інноваційні фірми дозволяють здійснити природний відбір нових продуктів, технологій, послуг.

Варто зауважити, що більшість інноваційних фірм і виробництв в наукоємній сфері створювалися на основі великих промислових підприємств, наукових або освітніх установ. На початку своєї діяльності ці фірми підтримували тісну співпрацю з материнськими організаціями та при необхідності зверталися за консультаціями або просто порадою до фахівців цих організацій. Однак у міру свого розвитку інноваційні фірми набували все більшу самостійність і почали від них віддалятися. Крім того, фахівці материнських організацій, таких як науково-дослідні установи чи ВНЗ, що спеціалізуються на науково-технічних і технологічних питаннях, в більшості випадків не в змозі відповісти на багато питань управлінського або маркетингового характеру, що виникають перед малим підприємництвом. У той же час малі інноваційні фірми, та й багато промислових підприємств, не можуть дозволити собі утримувати в штаті кваліфікованих фахівців з усіх питань наукоємного бізнесу [1]. Однак подібна ситуація спостерігається лише в деяких регіонах, що дозволяє говорити про регіональний парадокс інноваційної активності підприємств – коли в одних регіонах спостерігається велика кількість впровадження інноваційних проектів (Івано-Франківська область) при незначних інвестиціях, в інших навпаки – суттєві впливання у сферу інновацій не приносять видимого результату (Тернопільська область).

На нашу думку, причина регіонального парадоксу інновацій полягає в першу чергу не в наявності інвестицій у відстаючих регіонах, але в характері регіональної інноваційної системи та інституційних характеристик цих регіонів. Зокрема, підприємства таких регіонів часто формують незначний попит на НДДКР та супутні дослідження і, як правило, не співпрацюють з регіональними суб'єктами інноваційної діяльності (наприклад університетами). В той же час, регіональна науково-технологічна інфраструктура промислового сектора не є пріоритетною складовою економіки регіону, зокрема Тернопільської області, а отже, постачальники інноваційних послуг (розвиток новітніх технологій, навчання/освіта, венчурний капітал) не можуть визначити інноваційні потреби підприємств. Таким чином, існує відсутність інтеграції між регіональним забезпеченням інноваційних послуг і попитом на інновації [1].

За такої ситуації була би доцільна реалізація процесу передачі технологій за схемами «дифузії» (нововведення розглядається як процес наростання обсягу його випуску або використання з плином часу в певній сфері виробничої діяльності, він безперервний і досягає стадії насичення, коли потреби в нововведенні у відповідній сфері його застосування виявляються повністю задоволеними) значно ефективніша, але вимагає постійного оновлення баз даних по інноваційних проектах, ноу-хау і замовниках, максимальної доступності інформації, великого об'єму персональних контактів, а також високої кваліфікації та технічної ерудиції керівників інноваційних проектів. Крім того, для забезпечення високої ефективності процесу передачі технології необхідний оптимальний набір програмно-апаратних засобів (розвинена комп'ютерна мережа, бази даних, експертні методи, засоби комунікації), що забезпечують збір, обробку та розповсюдження інформації про технологічні інновації. Найчастіше розробник (власник) технології або не володіє такими знаннями, навич-